

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomæ Młodzianowski, Poloni, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Deo, Angelis Et Actibus Humanis

Młodzianowski, Tomasz

Moguntiae, 1682

Diff. I. Solvuntur Objectiones à Ratione petitæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82949](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82949)

Deus, qui omnia constituit, & consummavit, & fovit eo quod non erat, & tamen hæc omnia, ut scitur ex Evangelio Joannis, Verbo incarnato tribuuntur, idem Hermas lib. 3. similitudine 5. sic habet. Filius quidem Dei omni creatura antiquior est, ita ut in Consilio Patri suo adfuerit, ad cōsidendam creaturam. Appellat etiam lib. 3. c. 3. apud Iren. Christum sceptrum Majestatis Dei, majorem Angelis, & Dominum cum articulo.

Ignatius Martyr Epist. ad Polycarpum, teste Hier. lib. de Scriptoris c. 26. dicit, se vidisse Christum: Hic Epist. ad Ephes. cujus meminit Athan. lib. de Syn. appellat Christum creatum, & increatum, factum propter carnem, increatum verò, quoniam non est ex operum, & creaturarum numero, sed Filius ex Patre. Simile habet Epist. ad Magnesium.

Antistes Atheniensis sub Adriano passus, docuit eisdem librum, quod Christus Jesus, solus esset Deus.

Polycarpus Oratione prope mortem, appellat Christum Filium Dei, subditque per quem cum ipso in Spiritu Sancto, gloria, nunc & in futura secula seculorum. En æqualitatem gloriæ omnium.

Secundo Sæculo Justinus Philos. Apol. 1. Christum Filium Dei Patris confitetur, qui solus propriè Filius dicitur, esseque verbum, quod simul cum illo ante creaturas, & exstitit, & gignitur, quando primitus per ipsum omnia creata, & Dial. cum Triphone demonstrat ea quæ de summo Deo in Psalmis dicuntur summo Deo Christo convenire. Ibidem pag. 281. sic ait: *Virtutem illum esse Dei, ac Deum à Propheta nunciatum, non ita ut solis lux, solo vocabulo numeratur, sed cum eo alterum quiddam esse, non tamen recisionem, tanquam Patris substantia secetur, idque declarat exemplo ignis, qui sine immutatione alios accendit.*

Irenæus lib. 4. c. 8. appellat, *Christum mensuram Patris, quoniam & capit eum.* C. 14. dicit, *Christum ab initio adfuisse suo plasmati.* Similia habet lib. 3. c. 19. & ibidem c. 6. ait, *Patrem esse verum Dominum, & Filium verum Dominum, de quo illis interpretatur locum Gen. 19. v. 24.*

Athenagoras in Legatione pro Christianis pag. 10. ait, *Est Filius Dei Verbum Patris in idea & operatione: ab ipso enim & per ipsum, omnia facta sunt, cum sit unus Pater & Filius.*

Theophilus Antiochenus lib. 2. ad Autolycum dicit, *Deum suum æternum, dicit per ipsum, Deum, omniamoluitum esse, &c. similia.*

Tertio Sæculo Hyppolitus Portuensis Episcopus, cujus verba sunt apud Theodor. lib. 1. *Verbum etiam Dei nulla re mutatum esse, (supple per incarnationem) nec in ullo prorsus, in quo, idem est, cum Patre.* Eundem, ibidem, esse Deum infinitum, simul & circumscriptum hominem, ait.

Clemens Alexand. in Protreptico appellat, *Christum revera Deum & æqualem, universorum Dominum*, similia habet pædag. l. 1. c. 8.

Tertullianus contra Praxeam c. 2. Dicit, *tres personas esse unius substantia & c. 4. appellat, Filium de substantia Patris.*

Simile habet Cyprianus lib. 2. adversus Judæos c. 6. 7. 8. & de Christo accipit illud Isaïæ c. 45. v. 14.

Idem asserit Lactant. L. 4. c. 12. ubi Filium Dei ita describit, *In prima nativitate spirituali æquans fuit ergo sine officio matris, à solo Deo Patre generatus est, in secunda verò carnali à matre fuit, interrim & Deum & hominem fuisse.*

Sed quid ad testimonia in oppositum respondendum: Afferimus locum S. Hieronymi Apolog. 2. contra Rufinum. Fieri potest, ut vel simpliciter errarint, vel alio sensu scripserint, vel à librariis imperitis, eorum paulatim scripta corrupta sint, vel certe antequam in Alexandria, quasi dæmonium meridianum Arius nasceretur, innocenter quædam & minus cautè locuti sunt.

QUÆSTIO I.

De ipsomet mysterio SS. Trinitatis.

Immutabimus hic aliquantùm methodum Scholasticam: Nam nonnisi sola thesi positâ, accedemus ad solutiones objectionum, postea indicabimus breviter fundamenta aliqua ex sacra Scriptura. Cujus methodi hæc ratio est, quia Oppositi Affirmantium partes tenent, aguntque contra possessionem nostræ doctrinæ, tot sæculis roboratam, hinc eis onus probandi incumbit, illudque sibi ordinariè offerri cupiunt: hinc ut eorum desiderio satisfiat, ostendaturque quo robore id agant, à solvendis semper incipimus difficultatibus.

Dicendum est, *Credere nos secundum doctrinam Ecclesiæ, quod Deus sit unus in essentia, cui identificata sunt tres persone, nimirum Patris, Filii, & Spiritus Sancti distinctæ inter se realiter.* Quid contra objiciant Adversarii, videamus.

DIFFICULTAS I.

Solvuntur Objectiones à ratione petite.

Non tam rationes, quàm sophismata sunt, quæ ut discutiantur.

Punctum Difficul-

tatis 1.

Objectiones Crellii.

OBJICIT I. Crellius aliquos expositivos, urgendo Argumentum ex 1. ad Corinth. 8. de quo infra.

Primus expositivus est, *Deus ille unus est tota Trinitas, seu Pater, Filius, & Spiritus S.*

Z 3

simul

simul juncti, atqui Pater est Deus ille unus, ergo Pater est tota Trinitas.

Secundus. Deus ille unus est tota Trinitas. Pater non est tota Trinitas, ergo non est ille unus Deus.

Tertius. Deus ille unus est Pater, Deus ille unus est Filius, & Spiritus Sanctus, ergo Filius & Spiritus Sanctus sunt Pater.

Quartus. Deus ille unus est Pater, Filius, & Spiritus Sanctus non est Pater. Ergo Filius & Spiritus Sanctus non est Deus ille unus.

RESPONDETUR. Negando consequentiam omnibus illis argumentis. Primi vitium est, quia ly Deus aliter in Majori, aliter in Minori sumitur; nam ly Deus in Majori sumitur secundum collectionem eorum, quibus esse Deum competit, & in Minori non sumitur ita, consequenter in argumento sunt quatuor termini.

Aliud est ejusdem expositorii vitium, quia non est Syllogismus ille expositivus, sed constat non nisi ex particularibus, quod mox explicabitur.

Idem dicendum de secundo expositivis, qui adhuc hoc vitio laborat, quia ly Deus non distribuitur accommodatè in Majori, distribuitur accommodatè in Conclusionem, quæ est negativa.

Tertius autem Expositivus hoc etiam laborat; quia in illo non distribuitur accommodatè hic terminus, Deus.

Quarti autem fallacia eadem est cum secundo; cujus etiam falsitas in hoc syllogismo cognoscitur. Rex est Vladislaus, Ericus non est Vladislaus, ergo Ericus non est Rex.

Universaliter autem dictorum Syllogismorum vitium explicatur. Docent universaliter summulistæ cum Aristotele Syllogismum ex singularibus, qualis est Expositivus, concludere, non concludere autem Syllogismum ex particularibus, unde illud Axioma, *ex particularibus nihil sequitur*, consequenter syllogismus ex particularibus debet esse non innitens regulis syllogisticis, innitens autem syllogismus expositivus.

Porro regulæ syllogismorum secundum principia Logica sunt *dicti de omni, dicti de nullo*, licet illa ipsa ultimò resolvantur in principium Metaphysicum. *Quæ sunt eadem in tertio, &c.* quia tamen ex una parte in syllogismo expositivis non debent esse propositiones universales, hoc ipso enim ille expositivus non esset expositivus; & ex alia parte, quia ille syllogismus debet esse innitens regulis dictis syllogisticis, hoc ita concordandum est, ut interveniat in omni expositivis accommodata quædam distributio, ut ita dicam, hoc est, ut subjectum & prædicatum ita inter se coæquantur, secundum quod in illa propositione ponuntur, ut prædicatum omni illi, ut ita dicam, competit, cui competit esse subjectum, & è converso. Et hoc jam erit accommodata illa distribu-

tio & æquivalens innitentia dici de Omni. Inid quancunque aliam excogitaverint regulam oppositi, condistinguendi syllogismum ex particularibus, à syllogismo ex singularibus, ea si vera erit, ad dictam explicationem revocabitur, simulque ostendet formatos à Crello syllogismos, esse syllogismos ex particularibus.

Quorum omnium Ratio est. Tum quia nisi prædicta regula stet, non poterit ostendi quare ex particularibus non concludatur syllogismus, concludatur ex singularibus? Nec poterit ostendi, quomodo expositivus, sit syllogismus, si non innititur syllogisticis regulis? Tum quia nisi ponatur dicta coæquatio prædicati & subjecti, nec erit coæquatio universalis, cum suis inferioribus, & si hæc coæquatio datur (nisi velimus etiam aliorum syllogismorum regulas subvertere) etiam illa prior dabitur. Quam coæquationem subjecti cum prædicato in syllogismo expositivis hoc etiam probat; quia nisi hæc coæquatio detur, poterit facile committi fallacia accidentis, ex eo in quo conveniunt, faciendo argumentationem, ad id, in quo non conveniunt, v.g. à convenientia in essentia, ad convenientiam in personis. Tum quia in quibuscunque manifestis particularibus, ostenderetur non haberi istam accommodatam distributionem, nec coæquationem desumptam; haberi autem in quibuscunque manifeste Expositivis; quod ipsum ostenditur, Rex est Vladislaus, Ericus non est Vladislaus; ergo Ericus non est Rex. Adde adhuc, si velis, terminum Hic. En syllogismum ex particularibus? Non enim sumitur ita; Omnis ille, cui competit esse Regem, competit esse Vladislaum, nec est coæquatio inter hoc subjectum, quod est Rex, & inter prædicatum Vladislaus: Manifeste autem expositivus est iste; Jesus est Filius Mariæ, Messias est Jesus, ergo Messias est Filius Mariæ. En syllogismum expositivum? Cujus prima propositio dicit coæquationem subjecti cum prædicato, facitque hunc sensum: Omne cui competit esse Jesus, de quo hic, illi competit esse filium Mariæ.

Applicemus dicta. In primo Expositivis non est accommodata, ut dixi, distributio: Quia illius propositionis: Deus ille unus est tota Trinitas, non est iste sensus: Omne cui competit esse Deum illum unum, est tota Trinitas: In Minori etiam utpote affirmativa, non potest jam distribui, ly Deus. In secundo Expositivis, illa eadem recurrit proportio prima, sine accommodata distributione. In tertio Expositivis; Deus ille unus est Pater, non accipitur ita, ut faciat hunc sensum: Omne cui competit esse Deum illum unum, est Pater. In quarto syllogismo recurrit eadem propositio, quæ in tertio, eodem vitio laborans.

Quod si dicant arguentes, quod illius propositionis Deus ille unus est tota Trinitas, sit iste sensus: Omne cui competit esse Deum, est tota Trini-

Trinitas, falsa erit Major, hoc sensu, quod cui competit esse Deum, competat illi esse Trinitatem.

OBJICIT 2. Idem. Si datur Trinitas, sequitur unum & tres deos fore, unum quidem expresse, tres vero si vim sententiæ spectes, quia tres essent personæ, quarum quælibet est Deus.

RESPONDETUR. Negando sequelam; & licet tres sint personæ quarum quælibet est Deus, quia tamen est Deus Deitate eadem, non tres erunt dii, sed unus Deus, nisi velis unum per tria numerare.

INSTAT 1. Ex hac Doctrina sequitur, Patrem esse Filium, valet enim hoc argumentum; Unus ille Deus est Pater. At Filius est unus ille Deus. Ergo Filius est Pater.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam; est enim syllogismus ex particularibus; neque enim illa Major habet hunc sensum, omne cui competit Deum unum esse, est Pater.

INSTAT 2. Rectè ita argumentor, Pater est persona Divina, Filius est persona Divina, Spiritus Sanctus est persona Divina, ergo tres sunt Divinæ personæ, non una; Ergo etiam bene argumentor, Pater est Deus summus, Filius est Deus summus, Spiritus Sanctus est Deus summus, ergo tres sunt Dii summi, non unus.

RESPONDETUR. Utrumque hoc non nisi Enimvero esse, ponendo unum argumentum in Antecedenti, aliud in Consequenti. Paritas autem consequentiæ negatur, quia ad hoc ut aliquid sit tria est necesse triplicari unitatem in illo genere, cum ergo in se multiplicentur personæ, & non multiplicentur Deitates, erunt tres personæ, & non tres Deitates.

INSTAT 3. Deus in essentia unus, est persona Divina, adeoque una. Primam partem assumptam sic probat, deducendo ad impossibile, Deus ille unus non est persona. Pater est persona Divina; Ergo Pater non est Deus ille unus.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam; est enim syllogismus ex particularibus: neque enim prima propositio facit hunc sensum, nulli horum cui competit esse Deum, vel essentiam Dei habere, competit esse personam Divinam.

INSTAT 4. Ubi re ipsa multiplicantur substantiæ, multiplicantur etiam illa quæ de singulis substantiis dicuntur, & multiplicantur quidem pro numero suorum subjectorum; & ita quot sunt homines, tot sunt animalia, quot lineæ tot quantitates; Ergo cum de personis tanquam subjectis prædicetur Deitas, & ipsa multiplicari debet.

RESPONDETUR. Illam inductionem veteram esse de creatis, in quibus impossibile est unum identificatum realiter multiplicari non multiplicato alio, quia in creatis non datur distinctio virtualis in ordine ad prædicata primò intentionalia, secus in Divinis.

INSTAT 5. Vox Dei est nomen Personæ, ergo cum Deus unus sit, una erit persona. Antecedens probatur, quia Deo tribuitur nomen regentis, mundum creantis, &c. quæ omnia indicant personam.

RESPONDETUR. Rigorosè loquendo ly Deus est nomen significans concretum ex natura & personalitate; non tamen formalissime importat personam, hinc quamvis supponatur quod ly Deus sit concretum ex natura & personalitate, nondum sequetur quod sit persona una, eò quod illud concretum possit haberi ratione alijs & alijs personæ. Diceret etiam Suarez, & qui illum sequuntur quod nomen Deus non sit quidem nomen personæ, sit tamen nomen subsistentis subsistentia absoluta. In nostris principiis dici potest, quod nomen Deus sit nomen personæ abstractè, & communiter ad tres personas sumptæ, licet non sit nomen personæ determinatè sumptæ.

OBJICIT 3. Idem. Ex nostrâ Doctrina sequitur quamlibet Divinitatis personam, trinam in personis, esse; quod probat: Deus ille unus, est trinus in personis, quælibet persona Divina est Deus ille unus, ergo quælibet est trina in personis;

RESPONDETUR. Negando sequelam, & probationis consequentiam, est enim ex particularibus: quia Major non facit hunc sensum; Omne cui competit esse hunc Deum illum unum, est trinum in personis. Quando autem in defensione argumenti dicit non posse Deum summi essentialiter & personaliter ex eo, quia quælibet persona Divina est Deus essentialiter sumptus, quia totam Dei essentiam habet; id immerito dicitur, quia unaquæque persona est Deus essentialiter sumptus, per identitatem realem, sed cum alietate & distinctione virtuali. Aliunde etiam non concludit Doctrina, quia etiam Petrus totam habet essentiam humanam, hoc est non partem illius; nec tamen excludit quominus alia individua sint homo, & sicut individuationes alias non debet habere Petrus; ita nec una persona, alias personalitates.

INSTAT. Cui inest essentia Divina, ei inest totum id, quidquid in illa essentia est, unicuique autem Personæ, inest essentia Divina. E.

RESPONDETUR. Cui inest essentia Divina per identificationem realem secum, non tamen per identificationem omnium, quæ illi ipsi essentiæ Divinæ identificantur, & omnium illius, ita ut dicam, virtualitatum, illi inest essentia secundum totum id, quidquid in illa essentia Divinæ identificatur, & omnium illius, ut ita dicam, virtualitatum, illi inest essentia secundum totum id quidquid in illa essentia est. Nego Propositionem. Si inest essentia cum identificatione omnium illius virtualitatum, illi inest essentia secundum totum id, quidquid in illa essentia est, Conc. Horum explicatio ex dictis alibi petenda est. Personæ enim identificantur

ipsi naturæ, distinguuntur tamen virtualiter ab eadem, in ordine ad prædicata primò intentionalia; hinc communicari poterit natura, non communicatis illis, quæ ab illa virtualiter distinguuntur; sed si communicaretur etiam secundum illa quæ virtualiter distinguuntur, tum primum cui inesset essentia, inesset totum id, quidquid in illa essentia est: nullum autem argumentum adhuc evicit, evincereque potest, quòd communicatà essentia, necessariò communicari debeant etiam ea, quæ virtualiter ab ea distinguuntur.

Brevius diceret aliquis, cui inest essentia Divina, eidem inesse per circuminfectionem totum id quidquid in illa essentia est; non inesse tamen per identitatem. Una autem persona est in alia, per circuminfectionem.

OBJICIT 4. Idem. Si personæ distinguerentur realiter inter se, & forent idem in natura, tunc idem simul, & una res foret, & plures, realiterque à se differret, & non differret: quod ipsum probatur, nam quæ sunt realiter eadem uni alicui rei, etiam inter se, realiter sunt eadem, atqui tres illæ personæ Divinæ realiter inter se distinctæ, realiter sunt idem, uni cuiuspiam rei, nempe essentiæ Divinæ, ergo personæ illæ tres realiter inter se distinctæ, realiter inter se sunt eadem.

RESPONDETUR. Negando sequelam: Probatio ejus distinguitur. Quæ sunt realiter eadem uni alicui rei, sunt eadem inter se, in eo genere, in quo sunt idem. Concedo: in diverso. Nego. Quia ergo sunt idem non in ratione personæ, sed in ratione naturæ, non in ratione personæ, sed in ratione naturæ erunt idem. Retinendo et amphrasin communioris Doctrinæ, dici potest, quòd ea quæ sunt eadem uni tertio incommunicabili sint idem inter se, non quæ sunt idem uni tertio communicabili; Jam autem natura tribus personis, est communicabilis.

INSTAT 1. Nulla instantia adferri potest, quâ Axioma illud convellatur, præter id, de quo controversitur.

RESPONDETUR per nos non convelli hoc Axioma, sed admitti: clarum etiam est, quòd si aliquod tertium sit communicabile, fieri potest ut in illo conveniatur, utpote communicabili, stante distinctione communicantium. Quod attinet ad vim argumenti; quòd scilicet nullum aliud sit exemplum talis communicabilitatis; ad hoc dupliciter responderi potest, primò ostendendo exemplum in possibili, si enim eadem numero albedo, poneretur in tribus distinctis subjectis, etiam ratione albedinis ejusdem, convenirent omnia eadem subjecta inter se, & tamen ratione subjecti, distinguerentur realiter. Deinde dici potest, multa esse, quæ alio exemplo roborari non possunt, & tamen tenent: nam non datur animal rationale præter hominem, nec alius Dei Filius talis, etiam per oppositos, qualis

est Christus, & tamen non impedit, quo minùs hæc dentur: sic & in præsentī.

INSTAT 2. Hac responsione peti principium.

RESPONDETUR, non peti principium, sed stari in eodem, quorum distinctio alibi explicata.

INSTAT 3. tale communicabile quale assumit objectio, implicat contradictionem; quia illud communicabile & esset singulare, & non esset: Singulare enim esset, quia unum numero; non singulare autem, quia in plura ejusdem nominis ita dividi potest, ut tamen sit totum in singulis.

RESPONDETUR. Negando naturam Dei vel dividi, vel multiplicari in personis; sed communicari, non per unionem, sed per identitatem, sine ulla multiplicitate, in eo, quod communicatur. Hinc nego implicare, ut aliquid singulare communicetur pluribus per identitatem, non autem per sui plurificationem & multiplicationem.

INSTAT 4. personæ illæ tres, realiter inter se distinctæ sunt; Ergo sunt tres res distinctæ: Ly enim realiter est, & ly res est, pro eodem sumuntur; quo posito sic ulterius urget, essentia est realiter idem cum tribus personis, realiter inter se distinctis; Ergo est idem realiter cum tribus rebus distinctis. Subsumit, sed quod est idem cum tribus rebus distinctis, id tres res esse est necesse, ergo essentia Divina simul & una res erit, & tres res: quod implicat.

RESPONDETUR. An sint in Divinis tres res relativæ? de hoc cum oppositis nolo disputare, alibi id tractatum est; nec est disputatio de articulo fidei, de quibus hîc solis agimus: & quia subsumpta continent articulum fidei, sic distinguo, essentia est realiter physicè cum personis idem, ita ut includat distinctionem virtualem intrinsecam, seu in ordine ad prædicata primò intentionalia. Concedo; Est idem realiter per exclusionem dictæ distinctionis. Nego; similiterque distinguitur consequens: quod si distinguitur essentia à personis virtualiter stante identitate physica, bene poterunt multiplicari personæ, non multiplicatà essentiâ, quæ in illis est idem realiter, non per sui multiplicationem, sed per communicationem. Deinde alia est hæc phrasîs rigorosè loquendo: Personæ sunt tres realiter & Personæ sunt tres res, nam illud: realiter cum ponatur adverbiali significatione, accipi poterit salva fide, pro personis; nominaliter autem positum tres res supponit pro substantia. Hinc nego hanc controversiâ majorē: Non possunt esse tres personæ quin sint tres substantiæ.

INSTAT 5. per modum Corollarii; Quòd in nostris principiis sequatur personas Divinas fore unum per se, & unum tantum per accidens: Erunt quidem unum per se, quia quæ sunt idem ratione essentiæ, & quidem ejusdem numero, maxime

maximè sunt unum per se, quæ autem sunt pluræ actus, ultimæque perfectione, ea non sunt per se unum, sed unum tantum per accidens.

RESPONDETUR. Personas Divinas esse unum per rationem naturæ, ratione autem personarum non debent dici etiam per accidens unum, quia in ratione personarum quæ talium nullam omnino unitatem habent, suntque in ratione personarum distinctissimæ realiter.

Continuatur Solutio.

OBJECIT 5. Idem ex nostris principiis sequitur tres fore substantias Dei, & unam; unam ut supponitur, tres autem, quia essent tres personæ: quod ipsum probatur, quia persona nihil aliud est quàm substantia prima intelligens, ergo ubi sunt plures personæ ibi sunt plures substantiæ primæ intelligentes, quia multiplicato definitio multiplicatur etiam definitiones.

RESPONDETUR. Negando dictam definitionem, quam nec Auctoritas, nec ratio probat, & si corrigi deberet illa definitio, Persona, esset substantialis terminus, substantiæ intellectivæ non dico intelligentis, quia ly intelligens supponit jam pro persona, & tamen in divinis pro alio supponit natura pro alio persona, nec probatur pro eodem sumi debere.

INSTAT 1. Idem, si quælibet persona est substantia, ubi plures sunt personæ, plures etiam sunt substantiæ; multiplicatis enim individuis, multiplicatur in iisdem id quod generis locum occupat, uti & id quod speciei: individua autem sunt personæ, quarum genus est substantia.

RESPONDETUR. Negando ut suprà, personam definitivè, esse substantiam primam intelligentem. Independentem ab hoc principio ad hoc argumentum non convincit; retorqueri enim in primis potest, paternitas est in re, ut suprà, natura v. g. Petri, multiplicatis filiis multiplicatur paternitas, ut scitur ex materia Prædicationis aliquid, nunquidne tunc multiplicatur natura Petri? Ex alio etiam principio non concludit idem argumentum; quia scilicet persona cum substantia est quidem realiter idem, sed non virtualiter, hinc poterit non multiplicari substantia, multiplicari personalitas.

INSTAT 2. Mutatâ jam definitione personæ, assumendo hanc, quod persona seu suppositum sit substantia prima completa, unde urget, Quælibet persona est suppositum, omne autem suppositum substantia est, ergo & quælibet persona substantia erit, ergo ubi plures personæ illic plures substantiæ.

RESPONDETUR. Demus Crellio quod persona sit substantia prima completa, hoc est rationem habens totius, excludendo rationem partis; necdum tamen evincit intentum; quia quamvis demus omne suppositum esse realiter physicè substantiam; non tamen virtualiter, consequenter plurificationis personis non est ne-

cessè plurificari substantias. Multis postea discurrit Crellius cum iis, qui Patrem & Filium dicunt esse, non entia, quod nos non dicimus.

INSTAT 3. In nostris principiis dicitur persona, non esse substantia, sed modus substantiæ, & modus entis: quomodo ergo imperat? agit, à nobis invocatur? cum actiones non sint substantiæ, sed rei subsistentis; & dum Deum invocamus, non censemur invocare modum aliquem Divinæ substantiæ, nullusque Divinas personas crederet, suâ subtilitate aciem mentis effugientes.

RESPONDETUR. Propter identitatem realem substantiarum cum naturâ Divina salvari bene, quod non modus aliquis imperet, agat, invocetur &c. in nobis autem, si substantia distinguitur modaliter, tribuuntur actiones non illi abstractè sumptæ, sed in concreto. Subtilitas autem definitionis personarum facit, ut tanta penetratione terminorum rudes non credant Trinitatem personarum, licet ipsum objectum confusè credant: nam illis æque difficile est intelligere substantiam sub formalitate substantiæ, formalitatemque etiam unius personæ sub formalitate personæ; & tamen hæc etiam per oppositos, credere debent. Disputat interrim Crellius de persona & subsistentia, sed ad præsens id parum facit: in hoc tamen discursus ejus deficit, quia personam comparat cum subsistentia abstractè sumptâ: & tamen ipsum ly persona, importat Concretum ex personalitate & natura. Unde apparet quid sit respondendum ad hoc argumentum, omnis persona est subsistentia. Christus non est subsistentia. Ergo nec persona. Certè enim omnis persona abstractè sumpta est subsistentia; Ly autem Christus supponit pro concreto ex persona & natura.

OBJECIT 6. Impossibile est unius numero substantiæ, plures esse subsistentias, quia unius rei non possunt esse plures formæ ejusdem rationis sive substantiales, sive accidentales, etiam modos entis includendo; & ita non possunt esse plures existentia, rationalitates &c. in eodè &c. & ratio est, quia non potest eadè res bis aut pluries esse, id, quod est, sed semel tantum; intellige eodem tempore, respectu, (qui in relativis tantum observandus) & secundum easdem partes, alioqui daretur processus in infinitum.

RESPONDETUR. Negando subsistentias esse, formas ejusdem rationis; nam forma, liceat ita loqui, paternitatis à forma filiationis in ratione personæ non minùs distinguuntur, quàm formæ distinctæ realiter. Rursus, cum nulla substantia creata, exigit plures formas vel subsistentias, nulla etiam pluribus subsistentiis terminatur. Divina autem natura, est exigitiva trium personalitatum, ut fides docet, nec id implicat.

INSTAT Idem. Si illæ subsistentiæ non essent ejusdè rationis, specie different, quod fieri non

R. P.
H. MŁOD
NOWSKI
m. de. Z.
VT

non potest, quia compositio ex genere & differentia non datur in Deo, & impossibile est, ut quorum una est numero essentia, ea specie & definitione discrepent; quæ enim definitione discrepant, ea etiam essentia discrepant.

RESPONDETUR in Divinis dari quasi specificam distinctionem, non in prædicatis absolutis, sed in relativis. Et licet compositio ex genere & differentia actu distinctis nemine cogitante non detur in Deo, potest dari compositio per rationem, & quamvis quæ sunt idem essentia, non possint definitione essentia discrepare, possunt tamen aliis definitionibus, verbi gratia definitionibus personalitatum, distingui, ita verbi gratia in Paulo, alia definitione definitur paternitas, alia filio; & tamen una est essentia Pauli.

Addit in processu suorum Discursuum Crellius, subsistentia reddi incommunicabilem naturam, quod verum est etiam de Divinis; nam natura prout est terminata verbi gratia paternitate, non est communicabilis Filio.

Diceret etiam aliquis subsistentiam absolutam reddere incommunicabilem, omni modo alteri naturam, secus subsistentiam respectivam: hoc enim ipso quæ respectiva subsistentia est, deponit aliam subsistentiam: unde subsistentia Petri, exigens identificatum suæ essentia, Filium, hoc ipso deponit subsistentiam Filii.

OBJICIT 7. Ex nostris principiis sequi, & fore personas Divinas incommunicabiles, ut supponitur, & fore communicabiles, quorum enim essentia & quidem tota communicabilis est pluribus suppositis, illa ipsa sunt communicabilia pluribus suppositis, si ergo Divinarum personarum essentia tota est communicabilis, & ipsæ personæ erunt communicabiles.

RESPONDETUR. Quorum essentia & quidem tota sub ratione & virtualitate nonnisi essentia est communicabilis, & illa ipsa sunt communicabilia, nego Majorem. Quorum essentia & quidem tota, etiam ratione virtualitatis distincta, & in ratione suorum complementorum, terminorum, est communicabilis pluribus suppositis, illa ipsa sunt communicabiles, concedo Majorem. Distinctaque Minore nego Consequentiam.

Quando autem inferius urget, quod in creatis unius Substantia nonnisi una sit subsistentia, id ad Divina deduci non potest, quanquam etiam de creatis negant aliqui, modo illæ subsistentia non sint identificata tertio.

Quare autem id ad Divina transferri non possit? ratio est, quia in hoc nulla est implicantia in Divinis, & hoc de facto dari Doctrina Ecclesiæ asserit. Nec valet Consequentia, in creatis hoc vel illud non datur, ergo nec dabitur in Divinis. Alia etiam disparitas est, quia personæ Divinae sunt relativæ, & termini sui, deponentes identificationem, in eadem natura. Si enim non

deposcerent termini sui identificationem in natura, hoc ipso daretur pluralitas Deorum: ex eo autem quia sunt relativæ illæ subsistentia, non possunt esse solitariae; nam unius ad unum non est relatio, consequenter deponent pluralitatem terminorum; sed non pluralitatem in natura, ergo pluralitatem in personis: nihil autem simile de creaturis saltem actualibus, dici potest. Quare autem non sequatur debere dari infinitudinem personarum? de hoc infra. Quod autem adfert in contextu Crellius, nempe quod non partem sibi decerpit subsistentia terminanda naturæ; id non convincit, quia sequitur non quod relinquat partem essentia alteri terminandam, sed quod non relinquat totam terminandam, si simul secum sumatur; secus se seclusa; interveniente præcipue distinctione virtuali, vi cuius ita se habet ad terminari a secunda personæ essentia Divina, quasi non fuisset terminata à prima.

Punctum Difficultatis 2.

tis 2.

Solvuntur Objectiones Goslarvii.

EDIDIT Keckermannus Gedanensis Prædicator librum, contra ut vocamus Arianos, solvereque conatus est eorundem objectiones. Contra solutiones institit Goslarvius, qui insuper edidit specialem disputationem de persona contra Jacobum Martini, Wittenbergæ Doctorem, ex utroque libello desumenda sunt objectiones.

OBJICIT 1. Ubi est essentia & persona, ibi est compositio; In Deo est essentia & persona; Ergo in Deo est compositio.

RESPONDETUR, ubi est essentia & persona distincta realiter, & physice, illic est compositio; sed non ubi persona & essentia sunt indistincta realiter, nisi velis loqui, de compositione per rationem.

INSTAT 1. Ubi est essentia & persona, ibi est unum per alia, at compositio est unum per alia: cum simplex sit unum per se, resolutio enim, arguit compositionem.

RESPONDETUR, quod ubi est unum per alia distincta realiter, illic sit compositio, ut suppono, realis: Jam autem essentia & relatio, sunt indistincta realiter.

INSTAT 2. Substantia & Accidens faciunt compositionem, essentia Dei est substantia, relationes sunt accidentia.

RESPONDETUR. Negando universaliter relationes esse accidentia, ut videre est in relationibus transcendentibus, etiam in creatis; & ad maximum Minor vera est de relationibus, quæ non sunt termini, & complementa, ut vocant substantiarum, seu quæ in personalitatibus quæ talibus non imbibuntur; imbibuntur autem Divinae relationes.

Objr-

Objicit 2. Ubi sunt unum & tria, illic sunt quatuor realiter distincta. In Deo est una essentia & tres personæ. Ergo in Deo sunt quatuor realiter distincta.

Respondetur. Veram esse Majorem si unum sit realiter distinctum à tribus; quod in presenti non est: nam essentia à personis non distinguitur realiter.

Objicit 3. Doctrinam de Trinitate contrariari principiis luminis naturæ notis.

Primum principium est, omne est vel non est, cui principio contrariatur Trinitas, quod sic probatur. Paternitas est idem realiter cum essentia. Essentia est idem realiter cum filiatione. Ergo paternitas est idem realiter cum filiatione, & tamen per nos non est idem realiter cum filiatione.

Respondetur. Hoc argumentum esse Galileum, hinc ejus secunda propositio Major negaturque illi Consequentia. Constat enim ex Particularibus: nec enim Majoris illius est sensus: Omne quod est essentia, est idem realiter cum filiatione, quod jam supra explicatum est.

Neque valet si dicas: Paternitas & filiatione est Deus, ergo paternitas & filiatione est Dei essentia: nam quid est Deus quàm essentia per quam est Deus? Ridiculum est esse Deum & non esse Dei essentiam, & si paternitas non est ipse Deus: Ergo non quicquid in Deo est, Deus est. Resp. Paternitatem & filiationem esse Deum, hoc est identificari Deitati tanquam alicui communicabilis, & distincto à se virtualiter; sed paternitas & filiatione non est Deus, hoc sensu quasi essentia, sed indivisibiliter his duobus, paternitate & filiatione, & quasi ab illis non distinguatur virtualiter. Directè autem ad principium dici potest, quod libet est vel non est, in eo in quo est vel non est; & ita in genere essentia sunt idem Pater & Filius; sed non in genere personalitatis.

Secundum Principium dicit convelli, quod illa concipit, quæ duo sunt idem quid tertium, ea inter se sunt eadem, & tamen paternitas & filiatione sunt eadem res cum essentia, & non sunt idem inter se.

Responsum est supra in argumentis Crelui.

Tertium principium à nobis ajunt destrui, scilicet syllogismi Expositorii; quia nolumus concedere hunc syllogismum, qui tamen bonus est & Expositorius. Essentia est Pater. Essentia est Filius. Ergo est Filius Pater.

Respondetur. Negando sequelam & negando hunc syllogismum esse expositoryum secundum dicta supra, sed ex particularibus.

Objicit 4. Persona in Deo, aut est finita aut infinita; si finita, ergo non est Deus. Si infinita, ergo tria sunt infinita: quia tres personæ.

Respondetur. Negamus Catholicis, illic esse tria infinita, quia iste modus dicendi impor-

rat diversitatem etiam in essentia. Concedunt aliqui nostrum esse illic tres infinitos relative. Sed alio etiam ex fundamento non convincit Argumentum, quia vel accipit personam prout subest nostris conceptibus, vel prout est à parte rei, si prout subest nostris conceptibus, neque est finita, neque infinita, sed sola sua prædicata essentialia importabit; Si autem sumatur prout est à parte rei, est infinita propter identitatem cum natura.

Objicit 5. Eadem res non potest distinctas personas constituere, intellectus etiam & voluntas in Deo sunt idem, ergo ex intellectu & voluntate non possunt distinctæ personæ profluere.

Respondetur. Argumentum non laudari à Goslavo, habetque in creatis instantiam; nam ab eadem potentia possunt distincti specie poni termini. Deinde immeritò supponit, quod voluntas & intellectus, quæ sunt quid absolute, constituent personas.

Objicit 6. Subsistentia vel est de intrinseca ratione essentia, vel non est? Si est, ergo essentia est incommunicabilis, sicut & ipsa subsistentia; Si non est, ergo sunt quatuor subsistentia.

Respondetur. De intrinseca ratione essentia est subsistentia, ita ut suo modo non sit, non est de intrinseca ratione, quia distinguitur virtualiter ab eadem; est de intrinseca ratione, quia essentia deposcit subsistentiam tanquam suum terminum & complementum, & quia identificatur realiter essentia Divina, vicijus identificationis reddit illam naturam, quæ terminatam incommunicabilem, licet communicetur ratione explicatæ distinctionis virtualis, quæ, aut similis distinctio, facit, ut quamvis subsistentia sit incommunicabilis, sit communicabilis essentia.

Instat Idem. Effectus, qui participat suæ naturæ causam, talis est, qualis est causa; quomodo autem effectus id est subsistentia, erit incommunicabilis, essentia à qua illa est, communicabili existente.

Respondetur. Ponere argumentum in Divinis rationem causæ & effectus, quæ falsa sunt. Item supponit, quod ab essentia sit personalitas, & tamen tritum est, in nostra Theologia, quod natura non generet, adeoque, quod non producat subsistentias. Denique nego, quod subsistentia non habeat rationem talis in omnibus, rationem qualis habet natura, salva alietate virtuali.

Objicit 7. Quando Filius genitus est, & erat, vel non erat? Si erat, quare est genitus? Si non erat, ergo aliquando non fuit, & per consequens non est verus Deus, loco ly verus ponit Goslavius ly unus, eò quod non possit esse is verus Deus, qui aliquando non fuit, tales sunt dii de quibus sæpe Scriptura.

RESPON-

R. P.
M. LOD
NOWSKI
m. de Z.
VT

RESPONDETUR. Correctio non est bona, quia negatur posse esse verum Deum; qui aliquando non fuit. Ad argumentum quod attinet, illud non tam Trinitatem, quam Generationem Filii Dei impugnatur; ad illud autem respondetur, negando Majorem propter ly quando; ly autem quando supponit determinationem in tempore, in nullo autem determinato tempore genitus est Filius, sed ab aeterno: Ne autem effugiamus difficultatem, ponemus terminum ab aeterno: Filius ab aeterno vel erat, vel non erat? Si erat quare est genitus? respondetur non est genitus, quasi ipse *erat* successerit generationi, sed quia ut verum esset, de illo, ab aeterno *erat*, habuit hoc ex eo, quia ab aeterno est genitus. In hoc ergo fallitur imaginatio argumentantis, quod putet ipsi *erat* succedere generationem, quod in aeternis & Divinis non est; Quod etiam esset, si aliquid ab aeterno per possibile vel impossibile crearetur, ut reflectens advertet.

Hæc argumenta habentur in refutationis parte secunda reliqua quæ secundam personam concernunt, infra ponentur. Nunc ad alia argumenta ex libello de persona accedamus.

OBJICIT 1. Persona Trinitatis per se subsistit, sed quidquid ita subsistit, substantia est, Ergo.

RESPONDETUR. Negando Minorem: Per se enim subsistentia per modum termini, qualis est subsistentia personæ, non est substantia, quo ad virtualem identitatem; sed terminus substantiæ; licet sit substantia per identitatem physicam.

OBJICIT 2. Persona Divina non est accidens; Ergo est substantia.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam; nam ne sit accidens, sufficit quod sit aliquid substantiale, hoc est terminus substantiæ; licet non sit substantia, seu natura. Et sicut unio in sententia Modalistarum non est accidens, neque tamen est substantia, sed aliquid substantiale; ita & in præsentia. Ostendit etiam Ruiz Disp. 23, Sect. 4. Patres dicere tres esse substantias in Divinis, accipiendo ly substantiam pro persona, vel præcindendo rationem substantiæ ab absoluto & respectivo.

OBJICIT 3. Omnia prædicata necessaria cum suis subjectis naturam communicant, hinc dicuntur essentialia, quia de essentia sunt subjecti, ut Pater, Filius, & Spiritus Sanctus dicuntur esse Deus; cum itaque Deus sit substantia, etiam illæ personæ erunt substantia.

RESPONDETUR. illas personas esse substantias, quia identificantur naturæ, quæ est substantia, sed non esse in se substantias, nec adferre singulas prædicata naturæ, accepta, pro terminabili a subsistentiâ; qualiter hic sumimus terminum naturæ. Ex quo ulterius concluditur, quid sit dicendum ad illud argumentum, quod ferme ita proponit. Persona Trinitatis, est essentia Dei individua intelligens, sed non sunt

tres essentia Divinæ individua intelligentes; Ergo nec sunt tres personæ.

RESPONDETUR. In principiis communibus falsam esse Majorem. Distingui etiam potest sic Argumentum, persona Trinitatis est essentia Dei individua, ita ut persona ipsa sit essentia formalissimè & indistinctè virtualiter. Nego Majorem; ita ut ratione individui, hoc est, non individui seu communicabilis alteri ut supposito, formalisetur. Concedo Majorem: Sed non sunt tres essentia sub formalitate essentia. Concedo Minorem, non sunt tres essentia sub formalitate individuationis, incommunicabilitatis alteri, ut supposito. Nego Minorem & Consequentiam. Hoc argumentum etiam in aliis materiis fallit, nam v. g. Cæna in recto est comestio, & tamen multiplicata comestione, non est necesse multiplicari canam.

OBJICIT 4. Ponitque personas non esse relationem, persona enim est in genere substantiæ, relatio in genere accidentis, item quidquid per se subsistit, est in categoria substantiæ, omnis autem persona per se subsistit.

RESPONDETUR. Personam quidem ut sic, non esse relationem, nec personam Divinam constitui primò relatione, sed hæc Scholastica merè sunt. Argumentum etiam non convincit, ut proponitur; quia licet persona sit in genere substantiæ, non est tamen species ejusdem, sed tanquam terminus & complementum. Quod omnis relatio sit accidens non est verum, etiam in creatis relationibus transcendentalibus. Unde ultima illa propositio: quidquid subsistit in categoria substantiæ est, distingui debet est in categoria substantiæ, vel tanquam species, vel tanquam terminus substantiæ. Concedo; solum tanquam species. Nego. Subsistentia autem est per modum termini.

OBJICIT 5. Omnis relatio requirit fundamentum, seu relatum & terminum ad quem, ut vocatur, correlatum; quid autem horum in Deo? & si nihil horum in Deo, quomodo dabitur Trinitas?

RESPONDETUR. In primis cum dentur relationes non mutua per Aristotelem, & cum terminus possit non esse correlatum, immerito supponit terminum esse universaliter, quid correlatum. Sed quidquid sit de hoc, fundamentum proximum relationum in Divinis est ipsa persona generans, passivè autem genita, est terminus. Neque putarem essentiam esse fundamentum proximum, non propter rationes quas Goslavius adfert: sed propter hanc rationem; quia essentia est prior quam persona (suppono intelligibilitate) hinc illa prioritas deiecit naturam, ne sit fundamentum proximum relationis. Deinde ideo potius non est fundamentum proximum natura, quia inter fundamentum & terminum relationis realis, intercedit distinctio realis orta ex oppositione relativa reali, quæ ratio-

ratione naturæ non habetur; & quia illud proxime refertur quod generat, essentia autem non generat.

Punctum Difficul-

tatis 3.

Solvuntur aliæ Objectiones.

OBJICIT 1. Blandrata, apud Penalzoa. Verus & unus Deus, est Pater Christi. Trinitas non est Pater Christi. Ergo Trinitas non est verus Deus.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam, quia est syllogismus ex Particularibus, ut supra explicatum est. Rectè etiam Penalzoa offert contrarium paralogismum, verus & unus in specie homo fuit Adamus, sed nos ejus filii non sumus Adamus, ergo non sumus homines.

OBJICIT 2. Aliqui Transylvani, Pater & Filius & Spiritus Sanctus sunt alius & alius & alius; sed Pater est Deus, Filius est Deus, Spiritus Sanctus est Deus. Ergo sunt alius, & alius, & alius Deus.

RESPONDETUR. Argumentum non esse categoricum, sed ut sit, poni debere hanc Majoram. Quod est alius & alius, & alius, est alius & alius, & alius Deus, in qua Majori est fallacia accidentis quia ex eo, quod convenient in Deitate, argumentatur etiam quod convenient etiam in alietate personali, in qua non sunt idem, & ab alietate in qua disconveniunt, ad Deitatem in qua conveniunt, competitque personis. Alius in ratione personæ, non in ratione naturæ.

OBJICIT 3. Alii apud Valen. lib. 1. de Trinitate cap. 27. præter Patrem & Filium & Spiritum Sanctum nullus est Deus, sed neque Pater solus, nec Filius, nec Spiritus Sanctus sunt personæ; Ergo nullus est Deus, qui sit trinitas personarum.

RESPONDETUR. Hoc Argumentum non esse categoricum. Deinde distingui potest prima propositio, præter Patrem & Filium & Spiritum Sanctum nullus est Deus exceptivè, hoc est his exceptis, nullus est de quo prædicatur hoc prædicatum Deus. Conc. præter Patrem, Filium, & Spiritum Sanctum nullus est Deus, ita ut collectivè hæc omnia in uno habeantur. Nego propositionem: Committiturque hic fallacia arguendo ex statu collectivò quæ talis statum non collectivum. Valentia rectè retorquet, præter hunc, & hunc, & hunc, &c. hominem, nullus est populus in mundo, sed neque hic homo solus, neque hic, neque hic, &c. est populus. Ergo nullus populus in mundo datur. Unde est hic fallacia accidentis, à negatione collectionis, quæ singulis serviat, procedens ad negationem collectionis, quæ simul omnibus conveniat.

OBJICIT 4. Si plures essent personæ Divi-

næ, essent plures habentes Deitatem, sed esse habentem Deitatem est esse Deum, & plures habentes Deitatem, est esse deos; Ergo existerent plures dii, quod ipsum illustratur: Quia ubi sunt plura habentia albedinem, sunt plura alba, & si eandem humanitatem tres personæ terminarent, essent plures homines: quod ipsum ulterius in hoc fundatur, quia ut significato alicujus nominis, numerale nomen addi possit, satis est, si rectum illius nominis, sit multiplex.

RESPONDETUR, quod quamvis esse habentem Deitatem, sit esse Deum; non tamen plures habentes Deitatem, est, esse plures deos. Ratio, quia usus communis hominum utentium ad placitum verbis, non multiplicat Deitates, nisi supponantur ipsæ Deitates in se multiplicari; nec usurpat terminum dii, nisi quando supponit ipsam naturam Divinam multiplicari. Quia autem quando dicitur de personis Divinis sunt plures habentes Deitatem, non supponit eandem multiplicari, sit ut non possint tunc dici tres vel plures dii; quod absurdum non sequitur, si habens Deitatem dicatur esse Deus.

OBJICIT 5. Posito Mysterio Trinitatis uni eidemque simplici entitati convenirent prædicata contradictoria; quod est absurdum, quia impossibile est idem esse & non esse.

RESPONDETUR. Recurrendo ad virtualem distinctionem, ejusque defensionem alias factam. Plures aliorum Responsiones adducit Perez cit. a. n. 13.

DIFFICULTAS II.

Solvuntur Objectiones ex Scriptura.

Non habentur quidem Objectiones, quæ directè pugnent contra Trinitatem, quæ Trinitas est; nisi fortè adducantur Auctoritates, quæ Dei unitatem probant; sunt tamen non paucae, quæ apparenter dicunt, quod uni Patri, competat Deitas; ex quibus inferitur non dari Trinitatem. *His ut satisfiat, sit*

Punctum Difficultatis 1.

tis 1.

Solvitur Objectio ex Evangelio S. Joannis 17. & Matth. 24.

OBJICIT 1. Crellius ex illo Joannis 17. v. 3. *Hæc est vita aeterna, ut cognoscant Te (Pater) solum verum Deum*, hic nemo dubitat, Dei veri nomine, Deum summum intelligi, quare cum Christus Patrem suum ita describat, ut eum solum verum Deum dicat, intelligitur solum Patrem Christi, esse solum Deum summum.

RESPONDETUR 1. Explicando Scripturam, quod ly solum, quamvis sit particula exclusiva, debet tamen sumi secundum accomodatam acceptionem, sic v. g. si quæretur: Estne solus pater familias in cubiculo, respon-

A 2

deatur-